

VYTAUTO
DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS
M C M X X I I

VIII NACIONALINĖ JAUNŪJŲ SOCIOLOGŲ IR ANTROPOLOGŲ KONFERENCIJA

„AKTUALŪS SOCIOLOGIJOS IR ANTROPOLOGIJOS TYRIMAI: PROBLEMAS IR KONTEKSTAI“

„Savas-svetimas-kitas: sienos ir ribos neapibrėžtumų laikotarpyje“

2023 m. balandžio 21 d.
Vytauto Didžiojo universitetas
Socialinių mokslų fakultetas
Kaunas

PRANEŠIMŲ SANTRAUKOS

9.00 – 9.30	Registracija	
9.30-9.45	Sveikinimo žodis (323 auditorija) <ul style="list-style-type: none"> ○ VDU Socialinių mokslų fakulteto dekanė doc. dr. Aurelija Stelmokienė ○ VDU Sociologijos katedros vedėja, Lietuvos sociologų draugijos vykdomosios tarybos narė doc. dr. Jurga Bučaitė-Vilkė 	
9.45-10.30	Plenarinis pranešimas (323 auditorija) Prof. dr. Paul Draus (Mičigano-Dearbornu u-tas, JAV) <i>Lessons from Alleys and Cabbage Fields: Crossing Borders and Building Bridges in the Practice of Sociology</i>	
10.30-11.00	Kavos pertrauka. VDU Sociologų klubo dešimtojo gimtadienio tortas ir fotografijų konkurso „Savas-svetimaitis: sienos ir ribos neapibrėžtumų laikotarpyje“ laimėtojų apdovanojimai	
11.00-12.45	I paralelinė sesija (323 aud.) Moderatorė: Rūta Dapkūnaitė Diskutantai: Jurga Bučaitė-Vilkė, Vylius Leonavičius	II paralelinė sesija (325 aud.) Moderatorė: Evelina Juchnevičiūtė Diskutantai: Giedrė Baltrušaitytė, Daiva Bartušienė
	Natalia Bełdyga (KTU) <i>Community Response to Refugee Crisis in Polish Border Communities caused by the Russian invasion of Ukraine</i> Fras Omer (VMU) <i>Ukrainian Children as “Victims of the war” Discourse in mass media during the Russian-Ukrainian war: Comparative analysis of CNN, BBC, and Deuchewelle</i> Tomasz Kasprzak (University of Białystok) <i>Why deafblindness research is necessary?</i> Monika Dubiel (University of Warsaw) <i>Disability as a Creative Resource: Case of Mexican Artists with Visual Impairment</i>	Agota Vaitkienė (LSMC) <i>Medicinos rezidento pozicija Lietuvos gydytojų hierarchinėje struktūroje</i> Irmina Beneševičiūtė (VDU) <i>Prasmingas dalyvavimas iš NVO vadovų perspektyvos: išteklių pasidalinimas</i> Uršulė Toleikytė (VU) <i>Socialinės meno praktikos: kalbėjimai socialinio darbo lauke</i> Justina Kiuršininaitė (VDU) <i>Emocinių sutrikimų turinčių mokinių įtraukimas į šokių pamoką</i> Augustė Dudutytė, Deimantė Adamonė (Programa „KURK Lietuvai“) <i>Jaunimo bendrųjų kompetencijų vystymas socialinės atskirties prevencijai</i>
		III paralelinė sesija (324 aud.) Moderatorius: Ilona Kazlauskaitė Diskutantai: Kristina Šliavaitė, Eugenijus Liutkevičius Kornelija Čepytė (Applied Anthropology organization "Anthropos") <i>Food Parcels are the Gift from Our Organisation: Food and Social Relationships in a Lithuanian NGO</i> Ugnė Ritchik (Practicing Business Anthropologist) <i>From Startup to Multinational Company. Same Same but Different</i> Eglė Gelažiūtė-Pranevičienė (LLTI) <i>Lietuviškoji kultūra ir globalieji muzikos žanrai: kuris yra savas, o kuris – svetimas?</i> Aušrinė Gutauskaitė (VDU) <i>The Identity Making of Second Generation Migrants: The Case of Norwegians of Lithuanian Descent</i> Gabrielė Janilionytė (VDU) <i>Mapping - how can the method be beneficial for anthropologists?</i>
12.45-13.45	Pietų pertrauka	
13.45-15.30	IV paralelinė sesija (323 aud.) Moderatorius: Stasys Stirbinskas Diskutantai: Aušra Rimaitė, Daiva Bartušienė	V paralelinė sesija (325 aud.) Moderatorius: Renida Baltrušaitytė Diskutantai: Ieva Dryžaitė, Jūratė Imbrasaitė
	Alina Norgėlaitė (LSMC) <i>Vaikų susilaukimas ir neuztikrintumas: globalių veiksnių vaidmuo</i> Ramunė Omolo (VDU) <i>Susituokusių asmenų savi-diferenciacijos ir retrospektyviai vertintos tėvų tarpusavio santykių kokybės ryšys su pasitenkinimu santuoka</i> Katrė Lungytė (VDU) <i>Moteryų ratai: dvasinis feminizmas ar bendrystės siekis? Socialinių kryptių teorinė apžvalga</i> Vaida Arminaitė, Joremita Urmonaitė (VDU) <i>Iššūkiai moterų politinėje lyderystėje: nuo feministinių idėjų iki stiprios – charizmatiškos lyderės</i>	Donata Bocullo (VDU) <i>Aš, kitas aš ir dilema kaip susikalbėti: istorijų pasakojimu grįsta tarpkultūrinė komunikacija</i> Viktorija Toegel (VDU) <i>Asmens prekės ženklo ir komunikuojančio žmogaus identiteto sąsajos: „LinkedIn“ atvejis</i> Robertas Žalnierukynas (VDU) <i>JAV globalios galios mažėjimas ir auganti Kinijos karinė grėsmė Taivano nacionaliniam saugumui</i> Rūta Pelikšienė (KTU) <i>Klimato kaitos vizuali komunikacija internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje</i> Gabija Jarašiūnaitė-Fedosejeva (VDU) <i>Tikėjimo sąmokslu teorijomis ir klimato kaitos bei COVID-19 pandemijos</i>

	Evelina Juchnevičiūtė (VDU) <i>Krikščioniškoji dešinė ir LGBTQIA+ bei moterų teisės Lietuvoje</i>	<i>valdymo sąsajos: ką mums rodo Europos socialinio tyrimo duomenys?</i>
15.30-15.40	Kavos pertrauka	
15.40-17.00	<p>Apvalaus stalo diskusija (323 auditorija) Antropologės prof. dr. Ievos Jusionytės knygos „Slenkstis. Pavojai ir pagalba JAV-Meksikos pasienyje“ pristatymas-diskusija. Dalyvauja: dr. Ieva Jusionytė (Brown universiteto (JAV) profesorė, Harvardo Radcliffe instituto tyrėja), dr. Giedrė Blažytė (NVO „Diversity Development Group“ tyrimų vadovė), Monika Gimbutaitė (leidyklos „Lapas“ direktorė, kultūrininkė). Diskusiją moderuoja Martyna Šulskutė (antropologė, VU Azijos ir transkultūrinių studijų instituto doktorantė, NARA platformos dokumentinių garso pasakojimų prodiuserė ir redaktorė). Po diskusijos bus galimybė įsigyti knygą leidyklos kaina.</p>	

I PARALELINĖ SESIJA.

11.00–12.45

Moderatorė: Rūta Dapkūnaitė

Diskutantai: Jurga Bučaitė-Vilkė, Vylius Leonavičius

Community Response to Refugee Crisis in Polish Border Communities caused by the Russian invasion of Ukraine

Natalia, Bedyga¹

The purpose of the study is to critically analyze the role of community resilience in response to crises and uncertainty caused by Russian invasion of Ukraine on 24th February 2022. One of the main tasks of the research is to gather knowledge of the characteristics of the sociological concept of community resilience. For this purpose, two cases of responses made by two Polish border communities, from two corners of Poland, one in the northeast, in Suwałki, in the borderland area known as Suwałki Gap, and the second in the southeast, in Biecz, will be deconstructed and analysed. The field study covers two case areas with research participants from three interview groups of volunteers, community members and municipality (employees of the municipality and subordinate units) who were privately or professionally involved in helping Ukrainian refugees arriving to Poland. Collected empirical data will be coded, analyzed and interpreted in an inductive manner. The preliminary interpretations of the empirical findings will focus on the sociological perspective of dimensions and characteristics which develop and enhance community resilience in response to crisis and uncertainty.

Keywords: response to crises and uncertainty, community resilience, refugee crisis

¹ PhD candidate, 3rd year Faculty of Social Sciences, Arts and Humanities, Kaunas University of Technology, Kaunas.

Ukrainian Children as “Victims of the war” Discourse in mass media during the Russian-Ukrainian war: Comparative analysis of CNN, BBC, and Deuchewelle

Fras Omer²

Children are the most vulnerable category whenever war or a conflict occurs, and ever since the conflict in Ukraine began, thousands of children have been injured or killed, and more than 5 million have had their access to education cut off. By doing this theoretical research I will try to gather information from academic publications, journals, and various forms of mass media and then compare those sources to determine how various forms of mass media raise public attention to a particular issue, specifically the suffering of Ukrainian children as victims of the war.

The objective of this study is to perform a theoretical analysis of war and crisis communication, to present an analysis of the impact that the Russian-Ukrainian war has had on children's daily life in Ukraine (facts, document analysis), to analyze the main issues of the discourse on war children that are presented in the media, and to compare the discourse of various media channels.

How are children viewed in a war crisis in Mass Media? and what kind of discourse does the media create when it comes to talking about children in war?

² 3rd year student, program „Society, Culture, and Communication“, Faculty of Social Sciences, Vytautas Magnus University, Kaunas.

Why deafblindness research is necessary?

Tomasz Kasprzak³

People with deafblindness are one of the most under-represented population in the field of health and disability research. Although we have world renowned people with deafblindness such as Helen Keller (first deafblindness graduate in 1904 in USA) deafblindness remains an invisible condition and people with deafblindness remain an invisible population in the mainstream society. This invisibility could be attributed to the following reasons: (1) researchers found it challenging to collect data from people with deafblindness with significant communication challenges; and (2) there exists no distinct methodology to conduct deafblind research owing to fact that there is heterogeneity in the deafblind population and variations exists in terminologies and definitions used the report this population worldwide. There exists a lack of scientific research that directly voices the opinions and perceptions of people with deafblindness themselves. Majority of research conducted on deafblindness has very often not collected data from persons with deafblindness directly, but rather used proxies (parents, caregivers, or professionals) to understand the experiences, needs and concerns of people with deafblindness. This use proxies in deafblind research marginalizes person with deafblindness and places them on the fringes of the mainstream research and development. Presentation will be based on the fieldwork experiences of conducting Ph.D. research on participation for person with deafblindness in Poland. Adhering to principles emancipatory disability research. I would like show some key elements of emancipatory disability research to overcome the challenges associated with conducting interviews directly with adults with congenital and acquired deafblindness. This presentation tries to shed some light on the challenges in qualitative interviewing with deafblind people, and how those challenges were addressed to ensure participants with deafblindness felt empowered and actively contributing to the research process. Deafblind people are described as “one of the most challenging groups to engage in research”. Challenges are both practical and methodological will be presented, and contribute to the limited number and variable quality of studies, and deafblind people’s lack of involvement in formal research.

³ PhD, Faculty of Education, University of Białystok, Poland.

Disability as a Creative Resource: Case of Mexican Artists with Visual Impairment

Monika Dubiel ⁴

The mainstream thinking about disability, usually presents it as a negative phenomenon. Most of discussions around it focus on how to prevent, cure or at least reduce its negative impact on the individual and the society. Such attitude stays in the direct contradiction to experiences of many peoples with disabilities that point out that what really limits them is not disability its self but the oppression that they experience due to it. This constatation is a corner stone of the disability studies as an academic discipline. Paradoxically however, the representatives of this field usually also focus on negative questions such as discrimination or marginalization.

The main goal of my presentation is to propose a contrary approach. In my research I focus on the positive aspect of disability and explore creative possibilities generated by a personal experience of it. I argue that disability can be conceived as a resource in artistic activity if only relevant conditions are met. I examine several aspect of the concept of resource such as: productivity, subjectivity and relativity in reference to personal experiences of artists with visual impairment in Mexico. Driving upon the qualitative research that I conducted among them between 2020 and 2022 I examine such phenomena as: non-ocularcentric artistic practices, critical embodiment and reclaiming of the presence in public space.

My research is situated in the paradigm of disability studies. It is also strongly grounded in the local context of Mexico, taking into consideration the sociocultural circumstances there.

⁴ PhD candidate at the University of Warsaw, Poland.

II PARALELINĖ SESIJA.

11.00–12.45

Moderatorius: Evelina Juchnevičiūtė

Diskutantės: Giedrė Baltrušaitytė, Daiva Bartušienė

Medicinos rezidento pozicija Lietuvos gydytojų hierarchinėje struktūroje

Agota Vaitkienė⁵

Lietuvoje medicinos rezidentūros programomis rūpinasi universitetai, bet rezidentai reikalingoms žinioms įgyti yra įdarbinami rezidentūros bazėse su darbo sutartimi, rezidentūros bazėje jiems vadovauja rezidentūros vadovas arba mentorius. Rezidentūrą sudaro ciklai, o pabaigoje laikomas baigiamasis egzaminas, pateikiamas baigiamasis rašto darbas. Ši, tiek su universitetu, tiek su darbdaviu, susijusi pozicija suteikia rezidentui mažai laisvės savo pasirinkimuose, nes viena vertus medicinos rezidentas yra studentas, priklausomas nuo universiteto, kita vertus laikinas darbuotojas, vadovaujamas specialisto (irgi įdarbinamo universitete). Negana to, rezidentūra, Sveikatos apsaugos ministerijai bendradarbiaujant su universitetais, gali būti modeliuojama pagal valstybinius poreikius, neatsižvelgus į rezidentų asmeninius pageidavimus ar norus. Remiantis visuomenės stratifikacijos ir profesionalizacijos teorijomis, pranešime siekiama apibrėžti medicinos rezidento padėtį Lietuvos gydytojų hierarchinėje struktūroje. Pagrindinė problema – kiek medicinos gydytojas išlaiko autonomijos savo profesiniuose sprendimuose? Svarbu apsibrėžti šios autonomijos stokos poveikį rezidento padėčiai, lyginant su gydytojais specialistais.

Atlikus dokumentų analizę, galima užčiuopti dvigubo medicinos rezidento vaidmens įtaką jo žemam statusui gydytojų hierarchinėje struktūroje. Žemą poziciją išryškina rezidentūros studijų pokyčiai, kylantys iš viršaus, pavyzdžiui, dėl trūkstamų gydytojų regionuose, kilus iniciatyvai ir iš Sveikatos apsaugos ministerijai, neuniversitetinėse, nuošaliose ligoninėse bus privaloma atlikti dalį praktikos. Be to, medicinos rezidentams suteikta teisė dirbti priėmimo-skubios pagalbos skyriuose visoje Lietuvoje galimai labiau susijusi su ta pačia gydytojų regionuose problema ir slaugytojų trūkumu. Priklausomybė nuo rezidentūros vadovo ir aukštų specialybės kriterijų, apriboja besimokančio medicinos gydytojo atsakomybę ir sprendimų priėmimo laisvę.

⁵ Doktorantė, Lietuvos Socialinių mokslų centro Sociologijos institutas, Vilnius.

Prasmingas dalyvavimas iš NVO vadovų perspektyvos: išteklių pasidalinimas

Irmina Beneševičiūtė⁶

Visuomenei tampa atviresnei, demokratiškesnei, pilietiškai, pradėjo burtis įvairios asmenų grupės, kurios dažniausiai būdavo išstumiamos iš socialinio gyvenimo tinklo. Egzistavo itin didelis poreikis kurti – įsteigti NVO (ypač kalbant apie negalią turinčius asmenis), kuri pasižymėtų asmenų nuomonių įvairove, subjektyviomis patirtimis ir pagalba silpniesiems (Beneševičiūtė, 2013). Todėl ryškiai svarbu prasmingas dalyvavimas NVO. G. Mažeikis (2007) akcentuoja, jog dalyvavimas siejamas su kooperacija, savanoryste bei kaimyninių ryšių palaikymu. Dinamiška aplinka suponuoja atvirą subjektą, tai yra asmenis, kurie keičiasi savo ideologiniais, religiniais, kultūriniais įsitikinimais, todėl renkamsi bei kuriama, transformuojama tarpusavyje sunkiai suderinamas vertybes. Dinamiškumu bei atvirumu aiškinamas subjektas nagrinėjant jo gebėjimą formuoti bei atstovauti savo interesams, priklausomais nuo socialinės situacijos bei komunikacinių procesų. Neįgaliųjų dalyvavimą galima pasiekti, I. Zaleskienės, L. Žadeikaitės (2012) manymu, tik plečiant neįgalių asmenų prasmingo dalyvavimo galimybes, ieškant veiksmingų socialinės NVO veiklos formų, įtraukiant pačius neįgalius asmenis, kuriant bei plėtojant dalyvavimo tradicijas.

Probleminis tyrimo klausimas: kuo prasmingas negalios paliestų dalyvavimas NVO veiklose? Kokie yra prasmingo dalyvavimo požymiai nevyriausybinėje neįgaliųjų organizacijoje? Kokiais ištekliais dalinasi neįgaliųjų NVO su negalios paliestais?

Pranešimo tikslas – taikant kokybinio tyrimo metodus, atskleisti prasmingo dalyvavimo plėtotės, paremtos NVO vadovų dalyvavimu NVO veiklose, kryptis.

Tyrimo metodai ir tyrimo dalyviai. Neįgaliųjų NVO vadovai NVO veiklose. Taikyta kokybinio tyrimo strategija.

Taikant kokybinio tyrimo metodus, atskleisti NVO ištekliai. Tyrimo metu išskirta kategorija, kurios turinį sudaro teikiamų socialinių paslaugų charakteristika. Tyrimo rezultatai atskleidė, jog negalios paliestiems reikalinga asmeninė pagalba. Kokybinio tyrimo duomenys atskleidė gana svarbų ir reikšmingą poreikį, orientuota į individualią pagalbą neįgaliesiems asmenims. Tyrimo metu išskirta kategorija, kurios turinį sudaro dalinimas ištekliais užimtumo veiklose.

⁶ Doktorantė, Vytauto Didžiojo universitetas Politikos mokslų ir diplomatijos fakultetas, Kaunas.

Socialinės meno praktikos: kalbėjimai socialinio darbo lauke

Uršulė Toleikytė⁷

Socialinis menas apima įvairų spektrą meninių praktikų, kurių vertė peržengia įprastas estetines meno vertes, įgaunant ir socialinę reikšmę. Šios praktikos įsipina į socialinius procesus bei gali tapti transformuojančia erdve tiek individualiu, tiek platesnius socialinius santykius aprėpiančiu lygmeniu. Apie šias praktikas vis labiau kalbama meno lauke, bandoma jas apibrėžti, išryškinti jų savitumą ir problematiškumą. Visgi, socialinės meno praktikos yra daugiasluoksnės, jų veikimo ribos nepasiriboja siaura erdve. Viena iš šių, su socialiniu menu, persipynusių erdvių yra socialinis darbas. Socialinio darbo lauke, kaip ir meno lauke, atsiranda diskursas, kuriame kalbama apie socialinio meno apibrėžtis, meno socialinę reikšmę. Visgi, praktikos ir kalbėjimai apie jas nevyksta vakume, jie formuojasi ir aktualizuojasi dinamiškoje socialinių santykių erdvėje, kurią žymus Prancūzų sociologas ir antropologas Pierre Bourdieu įvardijo lauko sąvoka. Laukas gali būti suvokiamas ir kaip socialinių jėgų, panašių į gravitacines jėgas, erdvė, ir kaip žaidimų, kuriose galioja savitos taisyklės ir vertės dėl kurių lošiama, erdvė. Tai veikia ir lauke dalyvaujančiųjų mąstymo būdą, praktikas, kalbėjimo kuriamas prasmės. Taigi, kalbėjimai apie socialinį meną priklauso nuo lauko, kuriame jie funkcionuoja, o juos analizuojant galima geriau suprasti ir lauke bei tarp laukų dalyvaujančiųjų dinamiką. Kita vertus, kalbėtojai nėra vien pasyvūs lauko dalyviai, jie ne tik veikiami lauko, bet ir gali kurti, perkurti lauką, steigti naujas prasmes, taigi ir kurti savitus pasakojimus apie socialines meno praktikas, o kartu jas pagrįsti. Šio pranešimo tikslas – pasitelkiant P. Bourdieu perspektyvą, apžvelgti kalbėjimus apie socialines meno praktikas socialinio darbo lauke, išryškinant vyraujančias kalbėjimo kryptis, jų socialines reikšmes ir prielaidas. Taip pat bus apsvarstomos tolesnės šių praktikų tyrimų kryptys.

⁷ Doktorantė, Vilniaus universitetas, Vilnius.

Emocinių sutrikimų turinčių mokinių įtraukimas į šokių pamoką

Justina Kiuršinaite⁸

Paauglystės metu (12-18 metais) vyksta unikalūs, asmenybę formuojantys pasikeitimai. Dėl fizinių, emocinių ir socialinių pokyčių, mokiniai yra labiau pažeidžiami psichikos sveikatos problemų. Tarp paauglių ypač dažni yra emociniai sutrikimai, kurie yra pastebimi per vėlai, kai požymiai tampa labai išreikšti ir apsunkina įprastus mokymosi, bendravimo ar socialinės sąveikos sritis. Todėl svarbu į emocijų ir jų išraiškos pasikeitimus reaguoti anksti, kad būtų užkirstas kelias stipresnių sutrikimų išsivystymui.

Paauglių apsauga nuo nelaimių, socialinių ir emocinių gebėjimų mokymasis, psichologinės gerovės skatinimas bei psichikos sveikatos priežiūros prieinamumo užtikrinimas yra labai svarbūs jų sveikatai ir gerovei. Šokių pamokos, kurios būtų derinamos su kitais mokomaisiais dalykais, pasižymėtų terapiniais metodais arba būtų kompleksinės pagalbos dalis, galėtų padėti mokiniams, turintiems emocinių sutrikimų, lengviau adaptuotis, susiformuoti nerimo mažinimo įgūdžius.

Vis dėlto, yra trūkumas pavyzdžių ir metodų, kaip būtų galima šokių mokytojams dirbti su šį sutrikimą turinčiais mokiniais ir padėti jiems integruotis į pamoką. Analizuojant mokslinę literatūrą, šokio/judesio terapijos metodus bei šokio/judesio mokytojų arba terapeutų interviu, dirbančių su šį sutrikimą turinčiais mokiniais, siekiama išsiaiškinti emocinių sutrikimų kilmę, priežastis ir pateikti šokio/judesio terapijos metodų pavyzdžių, kurių pagalba būtų galima šiuos mokinius įtraukti į šokių pamokas bendrojo ugdymo įstaigose.

Siekiama parodyti, jog šokis gali teigiamai veikti mokinių nuotaiką, mažindamas streso ir nerimo lygį. Jis didina pasitikėjimą savimi, nes moko pasitikėti savo instinktais ir impulsais. Grupinių užsiėmimų metu, kai naudojami šokio/judesio terapijos metodai, kolektyvinis judėjimas mažina izoliacijos jausmą ir padeda mokiniams užmegzti sveikus ryšius, o saviraiška per judesį gali nukreipti naujomis minčių ir elgesio kryptimis.

⁸ VDU ŠA mokomojo dalyko pedagogikos Šokio specializacijos 4 kurso studentė, Kauno Jono Jablonskio gimnazijoje, neformalaus ugdymo šokių mokytoja.

Emocinių sutrikimų turinčių mokinių įtraukimas į šokių pamoką

Augustė Dudutytė, Deimantė Adamonė⁹

Lietuva turi problemą: 24,5% mūsų gyventojų patenka į socialinės atskirties ar skurdo riziką. Šiuo metu Lietuvos strategija socialinės aprėpties didinimui siūlo atskirties problemą spręsti fokusuojantis į nedarbą patiriančių asmenų integraciją į darbo rinką. Vis dėlto, socialinė atskirtis yra ne tik ekonominis, bet ir kultūrinis bei socialinis fenomenas, tad dabartinių sprendimų apsiribojimas ties ekonomine dimensija neišnaudoja visų valstybės įrankių socialinei gerovei kurti.

Savo projektu, [Deimantė](#) ir [Augustė](#) nagrinėjo, kaip socialinės atskirties mažinimas Lietuvoje gali būti efektyvinamas pasitelkiant ne tik ekonomines, bet ir socialines bei kultūrinės priemones. Tiksliau, analizavo, kokį vaidmenį reprodukuojant nelygybes atlieka netolygi jaunimo prieiga prie užklasiųjų veiklų. Šiame pranešime pristatomi projekto „Jaunimo bendrųjų kompetencijų vystymas socialinės atskirties prevencijai“ pasiekimai bei įžvalgos apie tai, ko šiuo metu trūksta Lietuvos socialinėje politikoje, kad būtų užtikrinamos *lygesnės* galimybės jaunuoliams iš skirtingų socioekonominių kontekstų.

⁹ Projektų vadovės „Kurk Lietuvai“ programoje.

III PARALELINĖ SESIJA.

11.00–12.45

Moderatorė: Ilona Kazlauskaitė

Diskutantai: Kristina Šliavaitė, Eugenijus Liutkevičius

Food Parcels are the Gift from Our Organisation: Food and Social Relationships in a Lithuanian NGO

Kornelija Čepytė¹⁰

To the audience of the conference, I would like to present my ethnographic research conducted in Lithuanian food assistance NGO. With the inflation rate and energy prices hitting new records recently, NGOs providing food assistance report an increase in food assistance recipients in Lithuania. For many people with the smallest income in Lithuania, food assistance becomes complementary or sometimes even the primary way food ends up on their table. Therefore, initially conducted in 2018-2019, this research is still very relevant today, as it looks at subtle mechanisms of exclusion that can emerge in charity and assistance contexts.

My research showed that some forms of assistance food were positioned, communicated and used as a gift and created gift-giving relationships between NGO workers and assistance recipients, which deepened the already existing power imbalance between these groups. Data from participant observation and in-depth interviews also revealed that despite official criteria for assistance recipients, questions about who should and should not get assistance food were constantly raised among NGO workers and volunteers and significantly influenced food distribution practices. In everyday situations, the behaviour and attitudes of assistance recipients were perceived and used as indicators of worthiness for assistance. Therefore, to be perceived as needy and deserving, people receiving food assistance had to perform grateful and mute recipients. Those who failed were often given less or even denied food assistance “gifts”.

¹⁰ Taikomosios antropologijos organizacija „Anthropos“.

From Startup to Multinational Company. Same Same but Different

Ugnė Ritchik ¹¹

In today's interconnected world when everything is on the move it is important as never before to understand how people from different cultural, ethnic, religious backgrounds interact and get along with each other. People, ideas, technologies and capitals are crossing borders of different countries every day. Many companies establish their units overseas in order to reach foreign markets and foreign work-force, expand their operations or save costs. This leads to diverse working environments at multinational corporations where various tensions might arise. Companies, establishing their units abroad usually aim for unified practices, methods and working culture across different offices of the same company. However, international offices are usually a place and space where two (or even more) different cultures meet – internal company's culture and local country's culture. Some employees identify themselves as one community members, others draw the line and see the distinction between "us" and "them". Companies implement different strategies in order to cope with the differences and to bring unity. Or not. In my proposed presentation I will present my fieldwork research observations, which I made while conducting multi-sited fieldwork research at three offices of one fast growing technology company for my Master Thesis Research project. I did research in Tel Aviv, Vilnius and Kyiv offices in 2019-2020.

¹¹ Social Anthropology MA graduate (2020), Vytautas Magnus University. Practicing business anthropologist.

Lietuviškoji kultūra ir globalieji muzikos žanrai: kuris yra savas, o kuris – svetimas?

Eglė Gelažiūtė-Pranevičienė ¹²

Šiuolaikinis muzikinis folkloras apima įvairius muzikos ir gyvas jų praktikas, kai kūrybai vienaip ar kitaip pasitelkiama tradicinė vietos kultūra. Remiantis pokalbiais su muzikos autoriais, tokia kūryba neretai pasirodo kaip sąmoningas veiksmas, kylantis iš bendruomeninių, asmeninių ar dvasinių siekių, ir žymintis savosios tapatybės, nuolat veikiamos tiek vietinės, tiek globaliosios kultūrų, suvokimo poreikį.

Paprastai tradicinė vietinė kultūra viešajame naratyve laikoma ta savąja, tačiau ar tikrai gimstama pirmiausiai patenkant į lietuviškosios kultūros ženklų sistemą? Aptariant šiuolaikinį muzikinį folklorą, jo veikimo ir patyrimo būdus, pranešimo metu bus svarstoma skirtingos prigimties kultūrų reikšmė šiandieniniam žmogui, savumo ir svetimumo samprata, tradicinės lietuviškosios kultūros pažinimas, permąstomos viešojo ir asmeninio kultūrinių naratyvų skirtys.

Pasitelkiamos fenomenologinės antropologijos ir naratologijos priegios.

Raktažodžiai: kultūriniai naratyvai, muzikos naratyvumas, fenomenologinė antropologija, šiuolaikinės muzikos tyrimai, tapatybė

¹² Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, Vilnius.

The Identity Making of Second Generation Migrants: The Case of Norwegians of Lithuanian Descent

Aušrinė Gutauskaitė¹³

As migration from Lithuania is not slowing, and Lithuanian and mixed families in such migrant destinations as Norway are raising second and third generations, the clear-cut migrant label borne by the first generation becomes ambiguous and questionable, as their children are raised in the destination country and form their lives and identities there. Thus, I believe that investigating second generation migrants' identities can enrich our knowledge of migration and its consequences, as well as ideas of transnationalism, hybridity and assimilation in migration.

In my presentation I will be discussing my own master thesis pilot research on the topic, as well as other scholars' research and perspectives on the topic of second generation immigrants (by such scholars as Darius Daukšas, Jolanta Kuznicovienė and others) and specifically the case of the still comparatively young community of Lithuanian Norwegians.

Through an example of a pilot interview I did for my research, I will illustrate the ways second generation migrants negotiate their "Lithuanianess" and "Norwegianess" in their daily life and contact with both the Norwegian and Lithuanian society, and their perspectives for their own future children.

¹³ Socialinės antropologijos magistro studijų programa, Vytauto Didžiojo universitetas Socialinių mokslų fakultetas, Kaunas.

Mapping - how can the method be beneficial for anthropologists?

Gabrielė Janilionytė¹⁴

Living in today's society, in an overload of images and information, we are looking for ways to creatively deal with data streams - both tangible and public as well as individual products of thought and imagination. How can they be organized, archived, linked, expressed, communicated and adapted to maximize their usefulness for different sectors and activities in society? How to find the right one for you?

Mapping tools are widely enough used in artistic and cultural practices, and in the dissemination of culture and research, to highlight innovative, creative approaches to "mapping" and to propose its application in other fields.

The presentation briefly introduces the usefulness of this tool for the social sciences and shares the experience of an ongoing research and engagement project with the Naujoji Vilnia and Pavilnis Teachers Club.

Šiandieninėje visuomenėje, gyvenant vaizdų ir informacijos pertekliuje, ieškoma būdų, kaip kūrybiškai susitvarkyti su duomenų srautais – tiek apčiuopiamais bei viešais, tiek individualiais minties bei vaizduotės produktais? Kaip juos organizuoti, archyvuoti, susieti, išreikšti, komunikuoti ir pritaikyti, kad jie būtų maksimaliai naudingi įvairiems visuomenės sektoriams ir veikloms? Kaip rasti sau tinkamą?

Žemėlapiavimo įrankiai pakankamai plačiai naudojami meno ir kultūros praktikose, kultūros ir tyrimų sklaidoje, siekiant išryškinti inovatyvų, kūrybišką požiūrį į „kartografavimą“ ir pasiūlyti jo pritaikymą ir socialiniuose moksluose.

Pranešime trumpai pristatoma šio įrankio nauda socialiniams mokslams bei pasidalijama patirtimi su dabar atliekamu tiriamuoju ir įtraukiamuoju projektu Naujosios Vilnios ir Pavilnio mokytojų klubu.

¹⁴ Socialinės antropologijos magistro studijų programa, Vytauto Didžiojo universitetas Socialinių mokslų fakultetas, Kaunas.

IV PARALELINĖ SESIJA.

13.45–15.30

Moderatorius: Stasys Stirbinskas
Diskutantės: Aušra Rimaitė, Daiva Bartušienė

Vaikų susilaukimas ir neužtikrintumas: globalių veiksnių vaidmuo

Alina Norgėlaitė¹⁵

Gimstamumo mažėjimas iki šiol buvo nagrinėtas labai įvairiais lygiais ir pjūviais. Tačiau, nepaisant daugybės atliktų tyrimų, nė vienas iš jų iki galo nepaaiškina gimstamumo mažėjimo Šiaurės šalyse ir Vakarų Europoje. Pastaruoju metu pradėta tirti, kaip gimstamumą veikia reproduktyvaus amžiaus žmonių patiriamas ar suvokiamas neužtikrintumas. Vertindami savo gyvenimo aplinkybes ir sąlygas, jausdami neužtikrintumą esama ir būsima situacija, žmonės sunkiai priima sprendimus, ypač, jeigu jie yra susiję su ilgalaikėmis pasekmėmis. Vienas iš tokių sprendimų pavyzdžių – pasiryžimas turėti vaikų. Gimstamumą veikiantį neužtikrintumą formuoja daugybė įvairių mikro ir makro lygmens veiksnių.

Šio pranešimo tikslas – pristatyti kokybinio tyrimo rezultatus, atskleidžiančius, kaip 1970 – 1989 m. gimę Lietuvos gyventojai reaguoja į pandemiją, karą Ukrainoje ir klimato kaitą bei jų keliamą grėsmę bei kaip ją susieja su vaikų susilaukimo sprendimais. Iš viso 2021-2022 m. buvo atlikta trisdešimt pusiau struktūruotų interviu. Tyrimas atskleidė, kad planuojant susilaukti vaikų globalios grėsmės nėra labai aktualios, o klimato kaita yra mažiausiai suprantamas ir mažiausiai įtakingas veiksnys. Tuo tarpu pandemijos ir karo Ukrainoje grėsmės yra labiau susiejamos su neužtikrintumo stiprėjimu ir gali skatinti atidėti vaikų susilaukimą. Tačiau į jas labiau atsizvelgiama, tik joms atsiradus, vėliau jų svarba pradeda mažėti. Svarbus švelninantis neužtikrintumą veiksnys, esant nepalankioms aplinkybėms vaikų susilaukimui – stiprus noras turėti vaikų, ypač, jeigu susiduriama su sunkumais jų susilaukti.

¹⁵ Lietuvos socialinių mokslų centro Sociologijos instituto doktorantė, Vilnius.

Susituokusių asmenų savi-diferenciacijos ir retrospektyviai vertintos tėvų tarpusavio santykių kokybės ryšys su pasitenkinimu santuoka

Ramunė Omolo¹⁶

Tyrimo problema. Nesant pasitenkinimo santuoka, gresia skyrybos, kurių link einama kelerius metus iki oficialios santuokos nutraukimo. Mokslininkai pabrėžia, kad santykių nestabilumas yra ilgalaikis procesas ir vadinamas polinkiu į skyrybas (Moore ir Buehler, 2011). Tuo tarpu Bowen (1972, 1978) sisteminė šeimos teorija teigia, kad tėvų tarpusavio santykiai, jų kokybė formuoja vaiko savi-diferenciaciją (gebėjimą jausmus atskirti nuo minčių ir stresinėse situacijose priimti sprendimus bei gebėjimą kurti intymius santykius, išlaikant autonomiškumą), kuri suaugystėje įtakoja pasitenkinimą santuoka.

Tyrimo tikslas. Nustatyti susituokusių asmenų savi-diferenciacijos ir retrospektyviai vertintos tėvų tarpusavio santykių kokybės ryšį su pasitenkinimu santuoka.

Tyrimo tipas – kiekybinis, taikomasis, koreliacinis. **Tyrimo imtis** – netikimybinė, patogioji. **Respondentai** – 218 susituokę asmenys, santuokoje gyvenantys daugiau nei 1 metus, augę su abiem tėvais.

Pranešimo informacija. Tyrimai patvirtina Bowen teoriją, kad aukštesnis savi-diferenciacijos lygis lemia didesnę pasitenkinimą santuoka (Rodríguez-González et al., 2019; Čepukienė, 2021; Telli ir Yavuz Guler, 2021; Mozas-Alonso, Oliver ir Berastegui, 2022), tačiau diskusijos kyla dėl to, kurios savi-diferenciacijos dimensijos yra labiausiai susijusios su pasitenkinimu santuoka.

Kai kurie tyrimai atskleidžia, jog auklėjimas yra tarpininkas tarp tėvų tarpusavio santykių ir savi-diferenciacijos (Carlson et al., 2011; Malinen et al., 2010). Tuo tarpu kiti tyrimai teigia, jog prisirišimo stilius yra tarpininkas tarp tėvų tarpusavio santykių ir savi-diferenciacijos (Thorberg ir Lyvers 2010; Čepukienė, 2021).

Empirinio tyrimo pagrindiniai rezultatai ir išvados:

1. Teigiamas, silpnas, statistiškai reikšmingas ryšys nustatytas tarp tėvų tarpusavio santykių ir pasitenkinimo santuoka, t.y. konstruktyvesni tėvų tarpusavio santykiai įtakoja aukštesnį pasitenkinimą santuoka.

2. Neigiamas, silpnas, statistiškai reikšmingas ryšys nustatytas tarp savi-diferenciacijos ir pasitenkinimo santuoka, t.y. aukštesnė savi-diferenciacija lemia didesnę pasitenkinimą santuoka. Pasitenkinimą santuoka įtakojanti dimensija – emocinis reaktyvumas (statistiškai reikšmingas, neigiamas, silpnas ryšys)

3. Neigiamas, labai silpnas, statistiškai nereikšmingas ryšys nustatytas tarp tėvų tarpusavio santykių kokybės ir savi-diferenciacijos.

4. Pastebėta tendencija tarp vyrų ir moterų grupių– konstruktyvesni retrospektyviai įvertinti tėvų tarpusavio santykiai, aukštesnė savi-diferenciacija bei aukštesnis pasitenkinimas santuoka (statistiškai nėra reikšmingi skirtumai).

¹⁶ Vytauto Didžiojo Universiteto absolventė.

Moterų ratai: dvasinis feminizmas ar bendrystės siekis? Socialinių krypčių teorinė apžvalga

Katrė Lungytė¹⁷

Populiarėjant dvasiniam verslui, galima matyti ne tik vis plačiau kuriantis jogos studijas, bet ir įvairius renginius, kurie nukreipti į moteris bei kviečia jas susirinkti į ratą. Tačiau kas yra „ratas“? Kodėl moterys ieško bendrystės tarp kitų, nebūtinai pažįstamų moterų?

Tyrimuose atliktuose Lenkijoje ir kitur (L. Rodak 2020, M. Castro 2020, C. Longman 2018), galima pastebėti, jog moterų ratai kuria erdvę, kurioje jos susirinkusios gali jaustis saugios, dalintis išgyvenimais, šokti, atlikti įvairias praktikas ir būti priimtos be aplinkinių smerkimo. Tarsi atgyja senosios „Raudonosios palapinės“, kuriose moterys gali trumpam pailsėti nuo patriarchalinės kultūros ir pabūti seserystėje. Ratas taip pat turi nebūtinai griežtą, bet egzistuojančią struktūrą ir taisykles, kurių dalyvės kviečiamos laikytis. Tuo pačiu, pats rato pavadinimas tarsi brėžia ribą ir kuria tam tikrą atskirtį už kurios ribų ne kiekvienas yra laukiamas, todėl įdomu panagrinėti, kodėl moterys kuriasi šią erdvę.

Mano pranešimo tikslas panagrinėti įvairių krypčių socialinius tyrimus ir literatūrą, kurie kalba apie moterų ratų praktiką: kas tai, kodėl ji vyksta, ką ji duoda. Panašu, jog šis reiškinys gali būti nagrinėjamas ne tik sociologijos ar psichologijos, bet ir antropologijos, kadangi ratuose moterys tarsi įgalina savo patirtis, įkvepia viena kitą siekti autentiškumo, tačiau asmeninis įsigalėjimas vyksta per bendruomeniškumą – tarpusavio ryšį.

¹⁷ Socialinės antropologijos magistro studijų programa, Vytauto Didžiojo universitetas Socialinių mokslų fakultetas, Kaunas.

Iššūkiai moterų politinėje lyderystėje: nuo feministinių idėjų iki stiprios – charizmatiškos lyderės

Vaida Arminaitė, Joremita Urmonaitė¹⁸

Ilgą laiką moters paveikslas buvo piešiamas kaip paklusnios, nuolankios, mažiau vertingą nuomonę turinčios asmenybės. Tik XVIII – XIX a. kilo socialiniai judėjimai už moterų socialines, ekonomines ir politines teises: nuo radikaliojo feminizmo iki eko-feminizmo. XXI amžiuje moterys iškyla politinėje arenoje. Tai nėra masinis reiškinys, tačiau vis dažniau galime pastebėti lyderes moteris politikas, užimančias aukštas pareigas valdžioje. Kaip pavyzdį galima pateikti buvusią Čilės prezidentę Michelle Bachelet, dabartinę JAV viceprezidentę Kamala Harris, buvusią Liberijos prezidentę Ellen Johnson-Sirleaf. Šios asmenybės - stiprios, veržlios bei charizmatiškos politinės lyderės. Tai simbolizuoja „stiklo lubų“ politinėje arenoje įveikimą. Kas yra stiprus politinis lyderis? Ar moterims politikėms keliami reikalavimai didesni nei politikams vyrams? Kokia reikšmė tenka komandai dirbančiai kartu? Kokios charakterio savybės pritraukia visuomenės dėmesį? Koks visuomenės požiūris į moteris politikoje? Ar vis dar moterys yra siejamos su šeimos institutu, ar įvardijamos kaip vyrų engėjų aukos, ar įmanomas yra lyčių balansas?

Pagrindinė pranešimo idėja: išanalizuoti moterų politinės lyderystės iššūkius remiantis feminizmo teorija. Pristatymo metu bus pateikiami pavyzdžiai šiuolaikinių moterų pripažįstamų visuomenėje kaip stiprių politinių lyderių.

¹⁸ Vytauto Didžiojo universiteto 4 kurso politikos mokslų studentės, Kaunas.

Krikščioniškoji dešinė ir LGBTQIA+ bei moterų teisės Lietuvoje

Evelina Juchnevičiūtė¹⁹

Paskutiniame 20 a. dešimtmetyje įvykęs Tarybų Sąjungos žlugimas paskatino religijos sugrįžimą į Lietuvos viešąją erdvę. Viena iš sričių, kurioje yra stebima išaugusi religijos įtaka tapo LGBTQIA+ ir moterų teisių įgyvendinimas. 2011 m. Europos Tarybos priimta Konvencija dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (neoficialiai – Stambulo konvencija) yra laikoma pažangiausia ir universaliausia tarptautine sutartimi kovai su smurtu ir diskriminacija lyties pagrindu. Tačiau Lietuva dar nėra ratifikavusi šios sutarties dėl skelbiamo nesuderinamumo su Lietuvos krikščioniška (katalikiška) kultūra ir vertybėmis. Priešinimasis LGBTQIA+ ir moterų teisių įgyvendinimui, tradicionalizmas ir siekis išsaugoti socialinį *status quo* nulėmė krikščioniškąją morale ir socialiai konservatyviomis vertybėmis grįstos visuomenės viziją atstovaujančio socialinio judėjimo iškilimą.

Šio tyrimo tikslas yra išanalizuoti krikščioniškosios dešinės socialinio judėjimo konstruojamo diskurso apie LGBTQIA+ ir moterų teises bruožus Lietuvos viešojoje erdvėje 2011-2022 m. laikotarpiu ir ištirti, kokį socialinį žinojimą apie LGBTQIA+ ir moterų teises konstruoja krikščioniškosios dešinės socialinis judėjimas. Tyrimo duomenis planuojama rinkti taikant metodologinės trianguliacijos strategiją (kokybiniai interviu, partijų programų ir diskurso žiniasklaidoje analizė). Atliekamas tyrimas yra aktualus, nes krikščioniškosios dešinės socialinio judėjimo bruožai ir vaidmuo LGBTQIA+ ir moterų teisių įgyvendinimo kontekste yra mažai tyrinėtas fenomenas, todėl yra svarbu jį atskleisti atsižvelgiant į kraštutinės dešinės stiprėjimo tendenciją daugelyje Europos valstybių.

Dabartinė tyrimo stadija – teorinių priegų paieška ir analizė, siekiant apibrėžti tyrimo metodologiją.

¹⁹ Vytauto Didžiojo universiteto Sociologijos katedros doktorantė, Kaunas.

V PARALELINĒ SESIJA.

13.45–15.30

Moderatorē: Renida Baltrušaitytē
Diskutantēs: Ieva Dryžaitē, Jūratē Imbrasaitē

Aš, kitas aš ir dilema kaip susikalbėti: istorijų pasakojimu grįsta tarpkultūrinė komunikacija

Donata Bocullo²⁰

Šiais geopolitinio neapibrėžtumo ir takaus tapatumo laikais tarpkultūrinė komunikacija yra sudėtingas, daugiadimensinis procesas, todėl šiame straipsnyje siekiama išsiaiškinti, kaip istorijų pasakojimas gali būti naudojamas siekiant sumažinti atotrūkį tarp skirtingų kultūrų bei tapti susikalbėjimo dilemos sprendimo būdu. Tai pat čia nagrinėjamos dirbtinės atminties (Schank, 1990) ir protezinės atminties (Landsber, 2004) sąvokos ir kaip jas galima panaudoti siekiant sukurti tarpusavio supratimo terpę ir skirtingų kultūrų vienybės jausmą. Vienu iš istorijų pasakojimo įrankių pasitelkiami panašiu metu išleisti *tarpkultūriniai kino filmai* : Babelis, 2006, rež. Alejandro González Iñárritu ir Viskas nušviesta, 2005, rež. Liev Schreiber, kaip galimos empatiškos bendravimo formos pavyzdžiai. Šių filmų pavyzdžiu bandoma apibrėžti ir tarpkultūrinio kino filmo sąvoka bei tokių filmų bruožai. Pasitelkiant kokybinę metodologiją ir semiotinės analizės metodus, bandoma išsiaiškinti, kaip šie filmai galėtų tapti dialogo tarp skirtingų kultūrų pavyzdžiu bei skatinti tarpusavio supratimą grįstą protezinės arba dirbtinės kolektyvinės atminties fenomenu. Siekiant suvokti kaip tarpkultūrinėje komunikacijoje kuriamos bendros prasmės, išskiriami ir istorijų pasakojimo socio-kultūriniai kodai. Tie kodai ir jų tarpusavio ryšiai straipsnio pabaigoje padeda konceptualizuoti „socialinio artumo“ (ang. social proximity medium) sąvoką, kuri paaiškintų, jog „kitas“ ir „kitoniškumas“ (ang. otherness), tai dalis mūsų pačių įprasmintą istorijose, kurias pasakojame vieni kitiems.

Raktiniai žodžiai: istorijų pasakojimas, tarpkultūrinė komunikacija, dirbtinė atmintis, protezinė atmintis, kino filmai, kitoniškumas

Bibliografija

Barbash, I., & Taylor, L. (1997). Cross-cultural filmmaking: A handbook for making documentary and ethnographic films and videos. Univ of California Press.

Denton, J. (2000). The domestication of Otherness: Film translation and audience intercultural awareness assessment.

Howard, G. S. (1991). Culture tales: A narrative approach to thinking, cross-cultural psychology, and psychotherapy. American psychologist, 46(3), 187.

Landsberg, A. (2004). Prosthetic memory: The transformation of American remembrance in the age of mass culture. Columbia University Press.

Schank, R. C. (1990). Tell me a story: A new look at real and artificial memory. Charles Scribner's Sons.

Shaw, D. (2016). The Three Amigos: The Transnational Filmmaking of Guillermo del Toro, Alejandro González Iñárritu, and Alfonso Cuarón. In The three amigos. Manchester University Press.

Stähler, A., & Kern-Stähler, A. (2009). The Translation of Testimony and the Transmission of Trauma: Jonathan Safran Foer's 'Everything is Illuminated' and Liev Schreiber's Film Adaptation.

²⁰ Doktorantė, lektorė, Vytauto Didžiojo Universitetas, Viešosios komunikacijos katedra, Kaunas.

Asmens prekės ženklo ir komunikuojančio žmogaus identiteto sąsajos: „LinkedIn“ atvejis

Viktorija Toegel ²¹

Pastaruoju metu asmens prekės ženklas yra dažnai sutinkama sąvoka skaitmeninėje ir analoginėje viešosiose erdvėse, kuri atstovauja idėją, jog visi žmonės yra savo asmeninio prekės ženklo vadovai, privalantys reklamuoti save kaip produktą ar paslaugą tikslinėms auditorijoms. Ypač didelio populiarumo asmens prekės ženklas sulaukia „LinkedIn“ socialiniame tinkle, kuriame gausu profesinio tipo komunikacijos ir ekspertų, kurie padeda žmonėms kurti asmens prekės ženklą ir pasiekti užsibrėžtų tikslų. Į asmens prekės ženklą galima pažvelgti ir kitu rakursu, matant jį kaip potencialiai iškreipiantį komunikuojančio asmens identitetą, gi auditorija, gaudama strategiškai paruoštą turinį, negali išvysti pilno komunikuojančio asmens poveikio. O kartais asmens prekės ženklo komunikacija gali būti nutolusi nuo komunikuojančio žmogaus tapatybės, pagrąžinta arba net suvaidinta.

Savo temoje atskleisiu kokios yra sąsajos tarp asmens identiteto ir virtualios asmens ženklo komunikacijos. O tam iliustruoti pasitelksiu tyrimo rezultatus, kurio metodai buvo: Lietuvos ir užsienio mokslinės literatūros šaltinių analizė, antrinių šaltinių analizė, antrinių statistinių duomenų analizė ir kokybinis tyrimo metodas — pusiau struktūruoti interviu su ekspertais ir jų turinio analizė.

Tyrimas atskleidė, jog didžioji dalis informantų yra susidūrę su asmens prekės ženklais, kurie neatitinka realybės. Sąsajos tarp asmens prekės ženklo ir komunikuojančio žmogaus identiteto nėra vienareikšmiškos, nes informantai savo asmens prekės ženklo komunikaciją vertina kaip viešo identiteto dalį, kuri yra glaudžiai susijusi su profesinio gyvenimo sfera. Pagrindiniai skirtumai tarp asmens prekės ženklo „LinkedIn“ ir informantų asmens identiteto buvo atstumo nuo asmeninio gyvenimo ar emocinių potyrių išlaikymas, sąmoningas komunikuojamos informacijos filtravimas. Neatitikimus tarp realios asmens tapatybės ir asmens prekės ženklo komunikacijos „LinkedIn“ socialiniame tinkle tyrimo dalyviai iliustravo patirtimis, susijusiomis su kitais žmonėmis, kurių asmens prekės ženklai pasižymėjo „ciniškos“ kaukės savybėmis.

²¹ Integruotos komunikacijos magistro studijų absolventė ir laisvai samdoma komunikacijos specialistė.

JAV globalios galios mažėjimas ir auganti Kinijos karinė grėsmė Taivano nacionaliniam saugumui

Robertas Žalnierukynas²²

2022-ais metais vasario 24-ą dieną prasidėjus Rusijos invazijai į Ukrainą. Iškilo klausimas: Ar Taivanas taps sekančia karo zona? Jau keletą metų stiprėjanti Kinijos agresija kelia vis daugiau minčių apie artėjančią karą. Taivano svarbiausia sąjungininkė - Jungtinės Amerikos Valstijos, *status quo* išlaiko daugelį metų, tačiau JAV atgrasomoji pozicija pasaulyje vis mažėja lyginant su Šaltojo karo laikotarpiu ir po Sovietų Sąjungos griūties.

Stiprėjant Kinijos įtakai pasaulio ekonominėje ir gynybos pramonės sektoriuose, Kinija vis labiau konsoliduoja savo poziciją, kaip supervalstybe su kuria yra privalu skaitytis. Būtent JAV veiksmai, Šaltojo karo metu, stipriai prisidėjo prie Kinijos greitos transformacijos į didžiausią pasaulio pramonės valstybę. Kinijos komunistų partija, vis garsiau kalba apie Taivano salos prisijungimo svarbą, ar tai būtų taikiomis ar karinėmis priemonėmis. Jungtinėms Amerikos Valstijoms praradus "Pasaulio Policininkės" poziciją Taivano saugumo klausimas vis ryškėja: "Ar JAV tikrai gins Taivaną, Kinijos agresijos metu?". Tačiau JAV retorika nėra tokia užtikrinta, kuri atgrasytų Kinijos siekius Taivano klausimu. Kuris buvo vienu kertinių faktorių, kodėl Rusija pradėjo karą Ukrainoje.

Kinijai stebint vakarų atsaką į Rusijos veiksmus Ukrainoje, JAV veiksmai nustatys ateities saugumo struktūrą pasaulyje. Silpnos JAV pastangos sustabdyti Rusijos terorą, gali suteikti Kinijai pasitikėjimo savo galimybėmis nustatyti Pasaulinę tvarką pagal save.

²² Bakalauro studijų Politikos mokslų programos antro kurso studentas, Vytauto Didžiojo universitetas, Politikos ir diplomatijos mokslų fakultetas, Kaunas.

Klimato kaitos vizuali komunikacija internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje

Rūta Pelikšienė²³

Klimato kaita lemia ilgalaikius ir įvairialypius padarinius, tačiau dažniausiai jie nėra patiriami tiesiogiai. Todėl klimato kaitos suvokimui ypač svarbus yra žiniasklaidos vaidmuo. Komunikuoti galima ne tik tekstu, tačiau ir vaizdais, kurie gali suteikti papildomą suvokimo dimensiją analizuojamam reiškiniui. Vizualizacija gali palengvinti auditorijai lengviau suvokti kompleksiškus reiškinius, ypač susijusius su klimato kaitos tematika. Šiame pranešime pristatoma vizualios klimato kaitos komunikacijos internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje analizė. Analizėje naudojama projekto „Socialinis klimato kaitos suvokimas: Lietuvos atvejis tarptautinėje Europos lyginamojoje perspektyvoje“ metu sukaupta internetinės žiniasklaidos duomenų bazė. Pagal pasirinktus kriterijus į analizę įtrauktos 78 iliustracijos iš 49 straipsnių, kuriuose klimato kaita yra pagrindinė tema. Atrinktos vizualizacijos analizuotos pagal tematiką bei ašyje konkretu-abstraktu, remiantis konstruojamo lygio teorija. Tyrimo rezultatai atskleidžia bendras vizualios klimato kaitos komunikacijos Lietuvos populiariojoje internetinėje žiniasklaidoje tendencijas, pasikartojančias temas bei orientaciją į klimato kaitos poveikį, o ne sprendimus.

²³ Sociologijos doktorantė, Kauno Technologijos Universitetas Mokslo grupė „Pilietinė visuomenė ir darnus vystymasis“, Kaunas.

Tikėjimo sąmokslu teorijomis ir klimato kaitos bei COVID-19 pandemijos valdymo sąsajos: ką mums rodo Europos socialinio tyrimo duomenys?

Gabija Jarašiūnaitė-Fedosejeva ²⁴

Šiuolaikiniame pasaulyje, nepaisant mokslo pažangos, kuomet susiduriama su nepaaiškinamais nerimą keliančiais reiškinais žmonės, siekdami sumažinti netikrumą ir susigrąžinti kontrolės jausmą linksta įtikėti sąmokslu teorijomis. Sąmokslu teorijos skatina nepasitikėjimą mokslo ir medicinos informacija, o tai gali turėti neigiamų pasekmių krizių valdymo procese. Pranešimo tikslas – apžvelgti Europos gyventojų tikėjimo sąmokslu teorijomis sąsają su požiūriu į klimato kaitą bei COVID-19 pandemiją bei ketinimais prisidėti prie šių krizių valdymo.

Duomenų analizei naudoti 2021-2022 m. tikimybinės atrankos tiesioginiu interviu metodu rinkti Europos gyventojų (33 351 respondentų, iš kurių 46,3 proc. vyrų) duomenys (EST 10 banga).

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad asmenys tikintys sąmokslu teorijomis mažiau nerimauja dėl klimato kaitos ir jaučia mažiau asmeninės atsakomybės sumažinti klimato kaitą. Tikėjimas sąmokslu teorijomis taip pat susijęs su neigiamesniu požiūriu į taikomus ribojimus susijusiu su pandemijos valdymu bei mažesniu ketinimu skiepytis COVID-19 vakcina.

²⁴ Psichologijos katedra, Vytauto Didžiojo universitetas, Kaunas.